

ХАН-УУЛ ДҮҮРГИЙН
СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

ХАН-УУЛ ДҮҮРГИЙН
СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

2023/06

ХАН-УУЛ ДҮҮРГИЙН НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙДАЛ СТАТИСТИКИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

<http://www.ubstat.mn>

АГУУЛГА

ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ, 2019-2023 ОН	1
ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ, ДҮҮРГЭЭР	2
НИЙГМИЙН ДААТГАЛ	4
НИЙГМИЙН ХАЛАМЖ	7
ЭРҮҮЛ МЭНД	8
ЦАГ УУР, АГААРЫН ЧАНАР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ	12
ГЭМТ ХЭРЭГ	16
ТӨСӨВ	20
ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ	24
ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ	31
АЖ ҮЙЛДВЭР	34
ЗАХИРГААНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	39

ХҮСНЭГТ 1. ХАН-УУЛ ДҮҮРГИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ, жил бүрийн эхний 6 сар

Үзүүлэлтүүд		Хэмжих нэгж	2019	2020	2021	2022	2023
Шинээр төрсөн хүүхэд		хүн	2 229 ^{↓2.5}	2 330 ^{↑4.5}	2 446 ^{↑5.0}	2 219 ^{↓9.3}	2 561 ^{↑15.4}
Халдварт өвчнөөр өвчлөгчид		хүн	1 268 ^{↓31.4}	564 ^{↓55.5}	12 614 ^{↑22.3*}	24 599 ^{↑1.9*}	1 300 ^{↓94.7}
Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг		тоо	1 176 ^{↑1.3}	895 ^{↓23.9}	891 ^{↓0.4}	1 444 ^{↑62.0}	1 825 ^{↑26.3}
Хэрэглээний үнийн индекс, (сарын өөрчлөлт)		хувь	1.4 ^{0.9}	-0.1 ^{1.5}	0.5 ^{0.6}	2.9 ^{0.5}	1.0 ^{1.8}
Гадаад валютын нэрлэсэн ханш (сарын дундаж)	Доллар (АНУ)	төгрөг	2 635 ^{10.0}	2 783 ^{5.6}	2 850 ^{2.4}	3 041 ^{6.7}	3 438 ^{8.0}
	Юань (БНХАУ)	төгрөг	392 ^{3.2}	393 ^{0.3}	437 ^{11.2}	473 ^{8.3}	479 ^{1.2}
	Рубль (ОХУ)	төгрөг	39 ^{9.3}	41 ^{5.1}	37 ^{9.8}	38 ^{2.9}	41 ^{7.8}
Хан-Уул дүүргийн төсвийн орлого		сая төгрөг	46 123.5 ^{18.8}	52 160.3 ^{13.1}	90 226.5 ^{72.9}	170 141.4 ^{88.6}	300 886.9 ^{76.8}
Хан-Уул дүүргийн төсвийн зарлага		сая төгрөг	38 197.4 ^{14.7}	48 852.4 ^{27.9}	51 777.5 ^{5.9}	90 402.7 ^{74.6}	271 903.4 ^{3.0}
Агаарын дундаж температур		°C	17.4	17.0	14.8	17.1	17.3

Тайлбар: Өмнөх онтой харьцуулсан

Эерэг хандлага, өөрчлөлт
 Сөрөг хандлага, өөрчлөлт

ХҮСНЭГТ 2. НИЙСЛЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, дүүргээр эхний 6 сар

Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2022 I-VI				2023 I-VI					
		Хотын дундаж	Хамгийн өндөр		Хамгийн бага	Хотын дундаж	Хамгийн өндөр		Хамгийн бага		
Хүн амын нягтрал /нэг кв км-т ногдох хүн/	Тоо	329	Баянгол	8 064	Налайх	57	342	Баянгол	8 424	Налайх	58
			Чингэлтэй	1 695	Багануур	48		Чингэлтэй	1 623	Багануур	48
			Сүхбаатар	697	Багахангай	32		Сүхбаатар	687	Багахангай	32
Нялхсын нас баралт /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/	Тоо*	13	Багахангай	23	Хан-Уул	9	14	Сүхбаатар	15	Баянгол	8
			Налайх	14	Баянгол	8		Налайх	14	Багануур	4
			Сонгинохайрхан	11	Багануур	6		Сонгинохайрхан	12	Багахангай	-
10 000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчлөгсөд	Тоо	1004	Багахангай	2 439	Сүхбаатар	879	80	Багануур	114	Налайх	44
			Налайх	2 032	Чингэлтэй	698		Баянзүрх	91	Сонгинохайрхан	36
			Хан-Уул	1 213	Сонгинохайрхан	604		Чингэлтэй	60	Багахангай	23
Төсвийн орлого, зарлагын харьцаа зарлага=100	тоо	103	Баянзүрх	197	Чингэлтэй	95	104	Баянзүрх	184	Сонгинохайрхан	96
			Хан-Уул	117	Налайх	68		Сүхбаатар	121	Налайх	86
			Багануур	112	Багахангай	28		Хан-Уул	120	Багахангай	31
16-аас дээш насны 10 000 хүнд ногдох Гэмт хэрэг	тоо	141	Баянгол	190	Налайх	75	139	Сүхбаатар	240	Налайх	75
			Сүхбаатар	189	Багануур	57		Чингэлтэй	235	Багахангай	50
			Чингэлтэй	157	Багахангай	44		Баянгол	145	Багануур	44

Тайлбар:

* промилль

I. Саруудыг ром тоогоор тэмдэглэв.

- Сар: I, II, III, IV, V, VI, VII ... г.м
- Улирал: I-III, IV-VI, VII-IX, X-XII
- Өссөн дүн: I-IV, I-XI ... г.м (Тухайн сарыг оруулсан жилийн эхнээс өсөн нэмэгдсэн дүнг харуулав).

II. Дараах тэмдэглэгээг ашиглав.

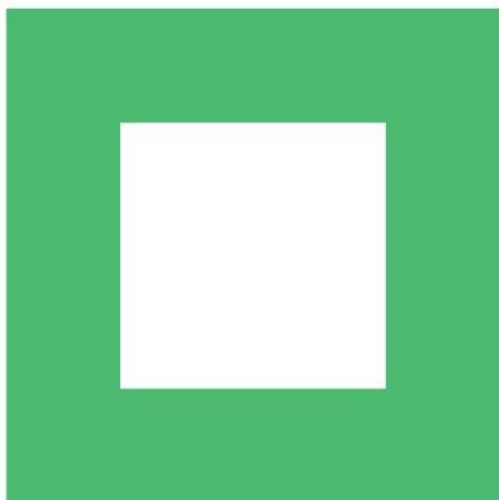
- гүйцэтгэл байхгүй
- * урьдчилсан гүйцэтгэл
- ** дахин

III. Орон дэвшүүлэлтээс хамаарч зарим үзүүлэлтийн нийлбэр нь дүнтэйгээ, бүтцийг хувиар илэрхийлэхэд 100 хувиас бага зэрэг зөрүүтэй байж болно.

IV. Хэмжих нэгжийн тэмдэглэгээ

мянга	=1000
сая	=10 ⁶
тэрбум	=10 ⁹

их наяд	=10 ¹²
мян	мянга
%	хувь
мм	миллиметр
см	сантиметр
дм	дециметр
м	метр
км	километр
м ²	метр квадрат
дм ²	дециметр квадрат
км ²	километр квадрат
м ³	метр куб
га	гектар
мл	миллилитр
л	литр
г	грамм
кг	килограмм
цн	центнер
т	тонн
Вт	ватт
кВт.ц	киловатт цаг
кал	калори
ккал	килокалори
Гкал	гигакалори(=10 ⁹ калори)
с	секунд
мин	минут
мкг/м ³	микрограмм метр куб
м/с	метр секунд
ш	ширхэг
х.д.х	хэвлэлийн даралтат хуудас

МЭДЭЭЛЭЛ

МЭДЭЭЛЭЛ, ОЙ САНАМЖ

НИЙГМИЙН ДААТГАЛ, 2022 оны 6 сарын байдлаар

Нийгмийн даатгал

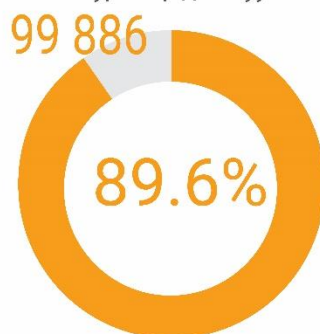
НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САН, сая төгрөг

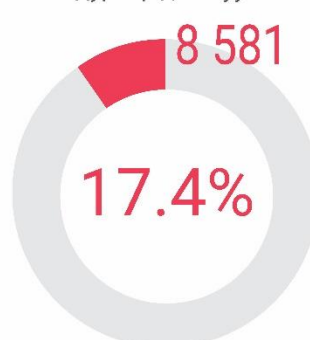
* ҮОМШӨ - Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчин

НИЙГМИЙН ДААТГАЛД ДААТГУУЛАГЧИД

Албан журмаар даатгуулагчид

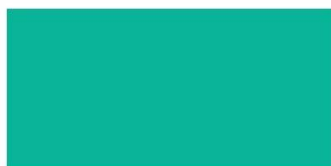

Сайн дураар даатгуулагчид

ТЭТГЭВЭР, ТЭТГЭМЖИД ХАМРАГДАГЧИД

25 600

Тэтгэвэр авагчид

10 418

Тэтгэмж авагчид

НИЙГМИЙН ДААТГАЛ

2023 оны эхний 6 сард Хан-Уул дүүргийн нийгмийн даатгалын салбарын үйлчилгээнд 5743 байгууллагын нийт 160.7 мянга гаруй хүн хамрагдаж, шимтгэл төлсөн ба тэдгээрийн 99886 (55.1%) нь ААНБ-ын, 11591 (7.4%) нь төсвийн байгууллагын, 8581 (4.9%) нь сайн дурын даатгуулагчид, 40667 (18.5%) нь эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан даатгуулагчид байна.

ХҮСНЭГТ 3. НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН БАЙГУУЛЛАГААР ҮЙЛЧЛҮҮЛСЭН БАЙГУУЛЛАГА БОЛОН ДААТГУУЛАГЧИЙН ТОО

Үзүүлэлт	2022 VI	2023 VI	Өсөлт/Бууралт	
			тоо	хувь
Нийт байгууллагын тоо	5 534	5 743	209	3.8
Аж ахуйн нэгж байгууллагын тоо	5 407	5 620	213	3.9
Төсөвт байгууллагын тоо	127	123	-4	-3.1
Нийт даатгуулагчдын тоо	138 090	160 725	22 635	16.4
ААНБ-ын даатгуулагчийн тоо	88 534	99 886	11 352	12.8
Төсөвт байгууллагын даатгуулагчийн тоо	11 822	11 591	-231	-2.0
Сайн дурын даатгуулагчийн тоо	7 929	8 581	652	8.2
Эрүүл мэндийн даатгуулагчийн тоо	29 805	40 667	10 862	36.4

2023 оны эхний 6 сард дүүргийн нийгмийн даатгалын сангийн нийт орлого 265.6 тэрбум төгрөг болж төлөвлөснөөс 23.6 тэрбум төгрөгөөр (9.7%) илүү бүрдсэн байна. Орлогын төлөвлөгөөний биелэлтийн хувийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 3.7 пунктээр өссөн үзүүлэлттэй байна.

ХҮСНЭГТ 4. НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ОРЛОГО, сан тус бүрээр, 2023 оны эхний VI сард

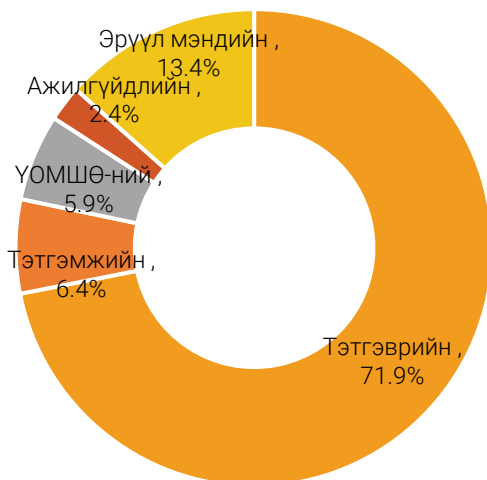
Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө		Гүйцэтгэл		Биелэлт %	
	2022 VI	2023 VI	2022 VI	2023 VI	2022 VI	2023 VI
Нийт	185 732.8	242 032.3	196 870.5	265 615.5	106.0	109.7
Тэтгэврийн даатгалын сангийн орлого	135 034.1	173 783.1	141 629.9	190 998.4	104.9	109.9
Тэтгэмжийн сангийн орлого	11 450.5	16 101.2	12 953.0	16 921.9	113.1	105.1
ҮОМШӨ*-ний даатгалын орлого	10 118.9	13 092.3	11 088.4	15 588.5	109.6	119.1
Ажилгүйдлийн даатгалын сангийн орлого	2 459.8	3 380.0	4 529.7	6 431.0	184.1	190.3
Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого	26 669.5	35 675.7	26 669.5	35 675.7	100.0	100.0

Тайлбар: ҮОМШӨ-Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин

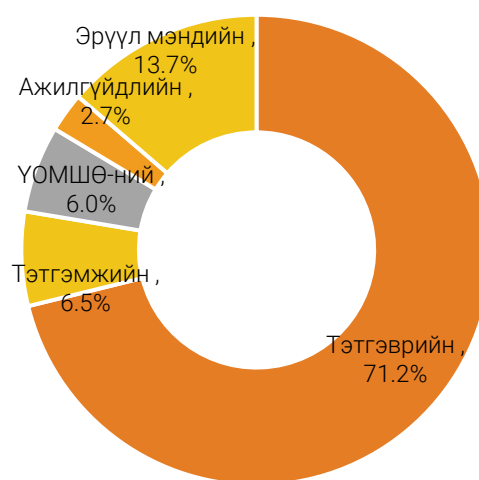
Даатгалын санд хуримтлуулсан нийт шимтгэлийн орлогын 71.9 хувийг тэтгэврийн даатгалын санд, 6.4 хувийг тэтгэмжийн даатгалын санд, 5.9 хувийг ҮОМШӨ-ний даатгалын санд, 2.4

хувийг ажилгүйдлийн даатгалын санд, 13.4 хувийг эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого тус тус эзэлж байна.

ЗУРАГ 1. НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ОРЛОГЫН БҮТЭЦ, хувиар

ЗУРАГ 2. НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ЗАРЛАГЫН БҮТЭЦ, хувиар

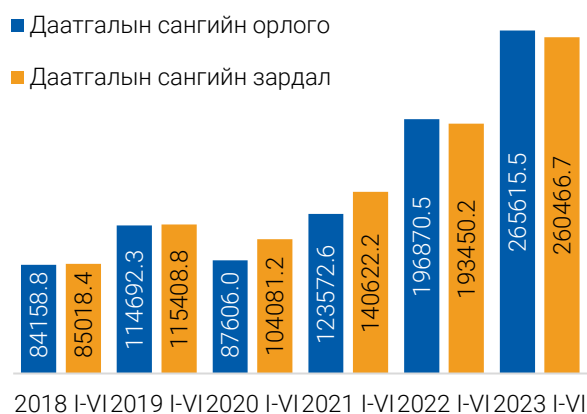
Тэтгэврийн даатгалын сангаас өндөр насны тэтгэвэр авагч 19769 хүнд 75.5 тэрбум төгрөгийг, тахир дутуугийн тэтгэвэр авагч 3420 хүнд 9.3 тэрбум төгрөгийг, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр авагч 961 хүнд 2.7 тэрбум төгрөгийг, цэргийн тэтгэвэр авагч 1450 хүнд 7.7 тэрбум төгрөгийг тус тус олгосон байна.

Тэтгэмжийн даатгалын сангаас хөдөлмөрийн чадвар түр алдсан 7547 хүнд 1.8 сая төгрөгийг, жирэмсэн болон амаржсан 2706 хүнд 7.2 тэрбум төгрөгийг, 165 хүнд оршуулгын тэтгэмж 330.0 сая төгрөгийг тус тус олгожээ.

ҮОМШӨ-ний даатгалын сангаас тахир дутуугийн тэтгэвэр авагч 166 хүнд 648.4 сая төгрөгийг, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр авагч 17 хүнд 98.2 сая төгрөгийг, тэтгэмж төлбөрт 83 хүнд 101.9 сая төгрөгийг, ҮОМШӨ-ний сувилалын зардалд 10 хүнд 2.9 сая тус тус олгосон байна. Ажилгүйдлийн тэтгэмж авсан 1864 хүнд 7.0 тэрбум төгрөг зарцуулжээ.

Нийгмийн даатгалын сангийн нийт зардлын 71.2 хувийг тэтгэврийн, 6.5 хувийг тэтгэмжийн, 6.0 хувийг ҮОМШӨ-ний, 2.7 хувийг ажилгүйдлийн, 13.7 хувийг эрүүл мэндийн даатгалын сангаас олгосон зардал эзэлж байна.

ЗУРАГ 3. ДААТГАЛЫН САНГИЙН ОРЛОГО, сая төг

ЗУРАГ 4. НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ЗАРЛАГА, САНГААС ТЭТГЭВЭР АВАГЧДЫН ТОО

НИЙГМИЙН ХАЛАМЖ

2023 оны эхний 6 сард нийгмийн халамжийн сангийн олголтын мэдээгээр нийт 14.2 хувь нь нийгмийн халамжийн сан, 74.3 хувь нь хүүхдийн мөнгө, 2.3 хувь нь алдарт эхийн одон, 2.9 нь насны хишиг, 0.8 хувь нь жирэмсэн болон нярай, хөхүүл, хүүхэдтэй, 4.6 хувь нь цалинтай ээж хөтөлбөр, 0.2 хувь нь хүнс, тэжээлийн дэмжлэг үзүүлэх, 0.7 хувь нь ахмад цолтон, өрх толгойлсон эцэг эх, онцгой тохиолдлын орлогод тус тус хуваарилсан байна.

Харин зарлагын 74.3 хувь нь хүүхдийн мөнгө буюу нийт 80325 хүнд, 39 хүнд алдар цолтой ахмадын хөнгөлөлт, тусламж, 15434 хүнд эх, олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцгийн тэтгэмжид тус тус зарцуулсан байна.

ХҮСНЭГТ 5. НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН САНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ, 2023 оны эхний VI сард, сая төгрөг

Үзүүлэлт	Дүн	Хүний тоо
Нийгмийн халамжийн сангийн орлого	60 674.9	
Улсын төсвийн санхүүжилтийн орлого	60 674.9	
Нийгмийн халамжийн сан	8 626.5	
Жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүдийн мөнгөн тэтгэмж	480.5	
Алдарт эхийн одонгийн тусламж	1 412.4	
Насны хишиг	1 769.2	
Хүүхдийн мөнгө	45 054.1	
Цалинтай ээж хөтөлбөр	2 818.7	
Ахмад цолтон ахмадын хөнгөлөлт, тусламж	16.6	
Өрх толгойлсон эцэг эхэд олгох тэтгэмж	332.3	
Онцгой тохиолдолд олгох тэтгэмж	21.6	
Хүнс, тэжээлийн дэмжлэг үзүүлэх үйлчилгээ	143.0	
Зарлагын нийт дүн	60 674.9	137 819
Нийгмийн халамжийн сан	8 626.5	17 110
Эх, олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцгийн тэтгэмж	3 631.5	15 434
Алдарт эхийн одонгийн тусламж	1 412.4	11 813
Алдар цолтой ахмадуудад үзүүлсэн хөнгөлөлт, тусламж	16.6	39
Хүүхдийн мөнгө	45 054.1	80 325
Насны хишиг	1 769.2	11 036
Онцгой тохиолдолд олгох тэтгэмж	21.6	18
Хүнс, тэжээлийн дэмжлэг үзүүлэх үйлчилгээ	143.0	2 044

ЭРҮҮЛ МЭНД

2023 оны 6 дугаар сарын эцэст

ТӨСӨЛ

Амаржсан эх

2022 I-VI 2 205

2023 I-VI 2 543

15.3%

Нийт халдварт өвчнөөр өвчлөгчид

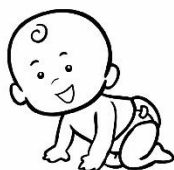
2022 I-VI 24 599

2023 I-VI 1 300

94.7%

Шинээр төрсөн хүүхэд

2022 I-VI 2 219

2023 I-VI 2 561

15.4%

ЭРҮҮЛ МЭНД

Дүүргийн хэмжээнд 2023 оны эхний 6 сард 1300 хүн халдварт өвчнөөр өвчилсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 23299 хүнээр (94.7%), 10000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчилсөн хүний тоо 1155.4 продицимилээр буурсан байна.

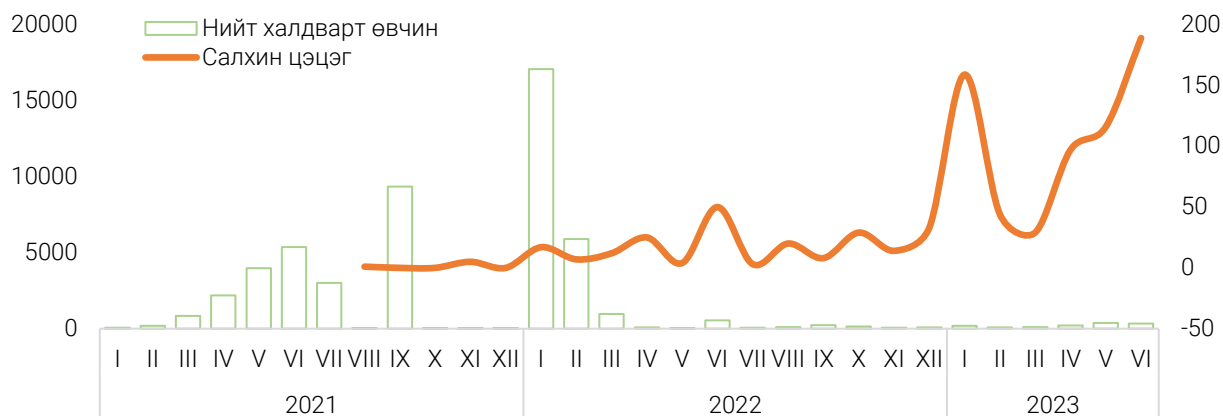
Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн 48.8 хувийг салхин цэцэг, 24.0 хувийг гар хөл, амны өвчин, 7.2 хувийг шинээр илэрсэн сүрьеэ, 4.7 хувийг цусан суулга, 4.3 хувийг тэмбүү, 2.0 хувийг заг хүйтэн, вируст гепатит 0.7 хувийг, трихомониаз 0.3 хувийг, 8.0 хувийг бусад өвчнөөр өвчлөгчид тус тус эзэлж байна.

ХҮСНЭГТ 6. ДҮҮРЭГТ ГАРСАН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН, жил бүрийн эхний VI сард

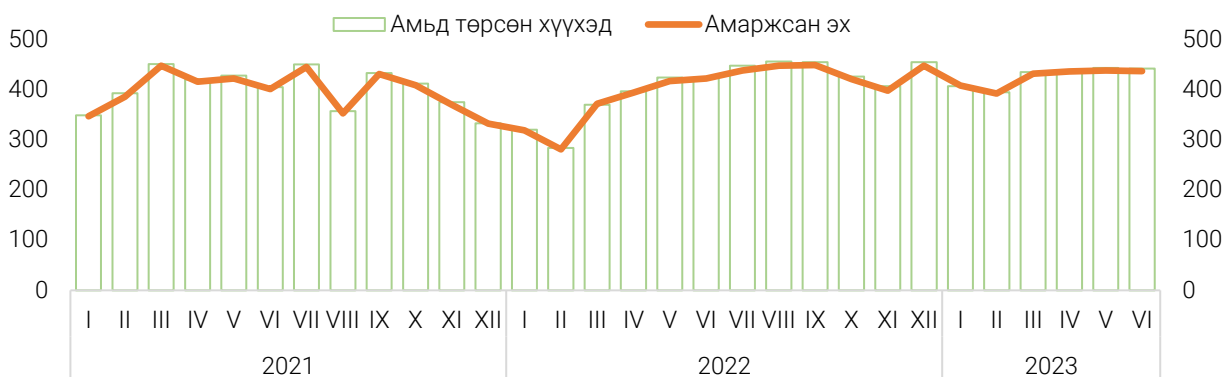
Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2021 I-VI	2022 I-VI	2023 I-VI	Өсөлт, бууралт 2023/2022	
					тоо/нэгж	хувь
НИЙТ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	Бодит тоо	12 614	24 599	1 300	-23 299	-94.7
	10000 хүнд	661.9	1 213.4	58.0	-1 155.4	
Вируст гепатит	Бодит тоо	1	7	9	2	28.6
	10000 хүнд	0.1	0.5	0.5	0.0	
Цусан суулга	Бодит тоо	1	44	61	17	38.6
	10000 хүнд	0.1	2.2	2.7	0.5	
Улаан эсэргэнэ	Бодит тоо	0	5	73	68	14.6*
	10000 хүнд	0	0.2	3.3	3.1	
Сальмонеллэз	Бодит тоо	0	10	9	-1	-10.0
	10000 хүнд	0	0.5	0.4	-0.1	
Салхин цэцэг	Бодит тоо	0	115	634	519	5.5*
	10000 хүнд	0	5.7	28.3	22.6	
Гахайн хавдар	Бодит тоо	0	1	4	3	4*
	10000 хүнд	0	0.1	0.2	0.1	
Ёлом	Бодит тоо	0	3	3	0	0
	10000 хүнд	0	0.1	0.1	0	
Гар хөл, амны өвчин	Бодит тоо	1	25	312	287	12.5*
	10000 хүнд	0.1	1.2	13.9	12.7	
Тэмбүү	Бодит тоо	17	31	56	25	80.6
	10000 хүнд	0.9	1.5	2.5	1.0	
Заг хүйтэн	Бодит тоо	19	12	26	14	2.2*
	10000 хүнд	1.0	0.6	1.2	0.6	
Трихомониаз	Бодит тоо	16	8	4	-4	-50.0
	10000 хүнд	0.8	0.4	0.2	-0.2	
Шинээр илэрсэн сүрьеэ	Бодит тоо	76	105	94	-11	-10.5
	10000 хүнд	4.0	5.2	4.2	-1.0	
Мөөгөнцөр	Бодит тоо	2	0	0	0	0
	10000 хүнд	0.1	0	0	0	
Ковид 19	Бодит тоо	12 478	24 231	0	-24 231	-100.0
	10000 хүнд	654.7	1195.3	0	-1 195.3	
Бусад өвчлөл	Бодит тоо	3	2	15	13	7.5*
	10000 хүнд	0.2	0.1	0.6	0.5	

¹дахин

ЗУРАГ 5. ХАЛДВАРТ ӨВЧНӨӨР ӨВЧЛӨГЧИД

ЗУРАГ 6. АМАРЖСАН ЭХ, АМЬД ТӨРСӨН ХҮҮХЭД

2023 оны эхний 6 сард төрөхийн улмаас эндсэн эхийн тоо өмнөх оны мөн үеэс 2 эхээр, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 2 хүүхдээр буурч, нялхсын эндэгдэл өмнөх оны түвшинд байна.

ХҮСНЭГТ 7. ТӨРСӨН ХҮҮХЭД, ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, жил бүрийн эхний VI сард

Үзүүлэлт	2021 I-VI	2022 I-VI	2023 I-VI	$\frac{2023}{2022}$ %
Амаржсан эхийн тоо	2 420	2 205	2 543	15.3
Амьд төрсөн хүүхэд	2 446	2 219	2 561	15.4
Төрөхийн улмаас эндсэн эх	4	3	1	-66.7
Нэг хүртэл насандаа эндсэн хүүхэд	15	21	21	-
1-5 хүртэл насандаа эндсэн хүүхэд	2	5	3	-40.0

*Мэдээллийн эх сурвалж: Хан-Уул дүүргийн Эрүүл мэндийн төв

Ойлголт, тодорхойлолт:

Амьд төрөлт: Жирэмслэлтийн хугацаанаас хамаарахгүйгээр ердийн төрөлтөөр эсвэл мэс ажилбараар ургийг умайнаас гарган авсны дараа нярай амьсгалж байсан, эсвэл амьдын бусад ямар нэгэн шинж тэмдэг, өөрөөр хэлбэл, зүрхний цохилт, хүйний судасны лугшилт, булчингийн тодорхой хөдөлгөөн илэрч байсан зэргийг (хүй эсвэл эхэсийг салгасан эсэхийг харгалзахгүй) хамруулна.

Нярайн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн жилд 0-28 хоногтой эндсэн хүүдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 1 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд 5 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100000 амьд төрөлтөд ногдох): Тухайн хугацаанд эндсэн эхийн тоог амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тооцно.

Эндсэн эх: Жирэмсний хугацаанд болон төрөх үедээ эсвэл төрснөөс хойш 42 хоногийн дотор жирэмслэлтийн байрлал, үргэлжилсэн хугацаанаас үл хамааран жирэмслэлт, төрөлт болон түүнийг удирдахтай холбоо бүхий шалтгаанаар эндсэнийг хамруулна.

ЦАГ УУР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ (2023 оны 6 дугаар сард)

Агаарын температур °C (Үнэмлэхгүй их/ бага)

34.0°C

Хамгийн дулаан хэм

5.3°C

Хамгийн хүйтэн хэм

Гал түймрийн тоо

2023 VI

914

44.0% ↓

2022 VI

1 111

Хүний үйл ажиллагаатай холбоотой осол

—

Үйлдвэрийн осол

—

Усны осол

111

Бусад

Байгаль орчны зөрчил

109

ЦАГ УУР, АГААРЫН ЧАНАР, АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСОЛ

Нийслэлийн агаарын дундаж хэм 2023 оны 6 дугаар сард дунджаар 17.3°C байв. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 7.5°C-аар, олон жилийн дундажтай харьцуулбал 0.7°C-аар дулаан байв. Энэ сарын хамгийн дулаан хэм 34.0°C, хамгийн хүйтэн хэм 5.3°C, салхины үнэмлэхүй их хурд

16 метр секунд хүрсэн байна.

ХҮСНЭГТ 8. АГААРЫН БОХИРДОЛТ, мг/м³, VI сард¹

Бодисын нэр		Стандарт хэмжээ	Хэмжилтийн тоо	Хамгийн их хэмжээ	Стандарт хэмжээнээс давсан тохиолдлын тоо	Агаарт байсан дундаж хэмжээ
Хүхэрлэг хий	SO ₂	0.050	410	0.056	17	0.016
Азотын давхар исэл	NO ₂	0.050	367	0.099	100	0.028
Тоосжилт	PM ₁₀	0.100	366	0.331	181	0.050
	PM _{2.5}	0.050	267	0.063	3	0.013
Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл ²	CO	10.000	1 103	2.084	-	0.533
Озон	O ₃	0.100	450	0.073	-	0.047

Туул голын усны бохирдол:

Байгаль орчны хэмжил зүйн төв лабораторийн 2023 оны 06 дугаар сарын 07-08-ны өдөр хийсэн хэмжилтээр Туул голын усны найрлага Туул-Налайх харуул цэгийн орчимд хэвийн, Туул-Сонгино доод харуул цэгийн орчимд биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч 26.6 дахин, нитритийн нэгдэл 42.0 дахин, амоны азот 45.6 дахин, эрдэс фосфор 12 дахин хүлцэх хэмжээнээс давж Туул голын ус бохирдолтой хэвээр байна.

ХҮСНЭГТ 9. НИЙСЛЭЛИЙН ГАДАРГЫН УСНЫ НАЙРЛАГА, мг/м³, VI сард

Үзүүлэлт		Стандарт хэмжээ	"Туул-Налайх" харуул цэг		"Туул-Сонгино доод" харуул цэг	
			Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт	Хэмжээ	Бодисын хэтрэлт
Хүчилтөрөгч	O ₂	≥6	8.69	Хэвийн	6.55	Хэвийн
Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч	BXX ₅	≤ 3	1.8	Хэвийн	8.0	26.6 дахин
Нитритийн нэгдэл	NO ₂	≤ 0.02	0.002	Хэвийн	0.084	42.0 дахин
Амоны азот	NH ₄	≤0.5	0.11	Хэвийн	2.28	45.6 дахин
Эрдэс фосфор	P	≤0.1	-	Хэвийн	0.120	12 дахин

¹ 8 цагийн дундаж

Эх үүсвэр: Цаг уур, орчны шинжилгээний газар

ХҮСНЭГТ 10. ХАН-УУЛ ДҮҮРГИЙН АГААР ДАХЬ БОХИРДУУЛАГЧ БОДИСЫН ХОНОГИЙН ДУНДАЖ АГУУЛАМЖ, мг/м³, VI сард

Агаарын бохирдлын үзүүлэлт		Мишээл-Экспо төв			Богд хааны ордон музей		Нисэх		
		2021	2022	2023	2022	2023	2021	2022	2023
Хүхэрлэг хий SO ₂	Дундаж	0.012	0.013	0.009	0.012	0.007	0.020	-	0.016
	Хамгийн их	0.036	0.031	0.018	0.019	0.023	0.036	-	0.041
	XXX*-с давсан хувь	-	-	0	-	0	-	-	0
	Хэмжилтийн тоо	27	30	30	23	30	23	-	29
Азотын давхар исэл NO ₂	Дундаж	0.030	-	-	0.024	0.024	0.015	0.013	0.019
	Хамгийн их	0.044	-	-	0.040	0.035	0.030	0.018	0.031
	XXX*-с давсан хувь	-	-	-	-	0	-	-	0
	Хэмжилтийн тоо	28	-	-	26	20	27	12	30
Нүүрс төрөгчийн дутуу исэл, CO**	Дундаж	-	-	0.287	0.212	0.366	0.238	0.192	0.223
	Хамгийн их	-	-	0.804	0.457	0.543	0.801	0.429	0.591
	XXX*-с давсан хувь	-	-	0	-	0	-	-	0
	Хэмжилтийн тоо	-	-	88	90	90	80	64	86
Тоос PM ₁₀	Дундаж	0.049	0.039	0.054	0.039	0.017	0.025	0.065	0.024
	Хамгийн их	0.130	0.079	0.148	0.097	0.04	0.065	0.14	0.046
	XXX*-с давсан хувь	4.0	-	3	-	0	-	18	0
	Хэмжилтийн тоо	27	30	30	29	29	18	17	30
Тоос PM _{2.5}	Дундаж	-	-	-	0.002	0.004	0.006	0.016	0.01
	Хамгийн их	-	-	-	0.015	0.016	0.014	0.025	0.021
	XXX*-с давсан хувь	-	-	-	-	0	-	-	0
	Хэмжилтийн тоо	-	-	-	29	29	18	17	30
Озон O ₃ **	Дундаж	-	-	0.029	-	-	0.057	0.062	-
	Хамгийн их	-	-	0.048	-	-	0.096	0.099	-
	XXX*-с давсан хувь	-	-	0	-	-	-	-	-
	Хэмжилтийн тоо	-	-	90	-	-	80	65	-

*Хүлцэх хэм хэмжээ, **CO, O₃-ийн хэмжилтийг 8 цагийн дунджаар тооцсон

Эх үүсвэр: "Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийн байдал" статистикийн 2023 оны 6-р сарын танилцуулга

Ойлголт, тодорхойлолт:

Агаарын бохирдол: Агаар мандалд нэг буюу хэд хэдэн химийн бодис дагнасан буюу хавсарсан байдлаар хүн, амьтан, ургамлын аймгийн амьдрал, ахуйн нөхцөл, үйл ажиллагаанд сөрөг нөлөөлөл үзүүлж, стандартаар тогтоосон хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан агаар дахь бохирдуулах бодис тодорхой хугацаагаар байхыг ойлгоно.

Аюулт үзэгдэл: Хүчтэй цасан болон шороон шуурга, ган, зуд, үер, газар хөдлөлт, цөлжилт болох, гал түймэр, хүн, мал, амьтны болон ургамлын гоц халдварт өвчин гарах, хортон мэрэгчид тархах зэргийг ойлгоно.

Гамшиг: Аюулт үзэгдэл, техникийн холбогдолтой осол, алан хядах ажиллагаа, дэлбэрэлтийн улмаас олон хүний эрүүл мэнд, амь нас хохирох, мал, амьтан олноор хорогдох, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчинд улс, орон нутгийн дотоод нөөц боломжоос давсан хохирол учрахыг ойлгоно.

Зөвшөөрөгдөх түвшин: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь физикийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх түвшинг ойлгоно.

Хүлцэх агууламж: Хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх агаар дахь химийн бохирдуулагчийн зөвшөөрөгдөх хэмжээг ойлгоно.

ГЭМТ ХЭРЭГ

2023 оны 6 дугаар сард

ᠭᠡᠮᠡᠲᠡ ᠬᠡᠷᠡᠭ

Нийт бүртгэгдсэн гэмт хэрэг (дүүргээр)

2022 I-VI

1 444

2023 I-VI

1 825

26.4%↑

Гэмт хэргийн тоо (төрлөөр)

↓↑ Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад, хувиар

Гэмт хэргийн улмаас

Хохирсон хүн

1 743

Гэмтсэн хүн

304

Нас барсан хүн

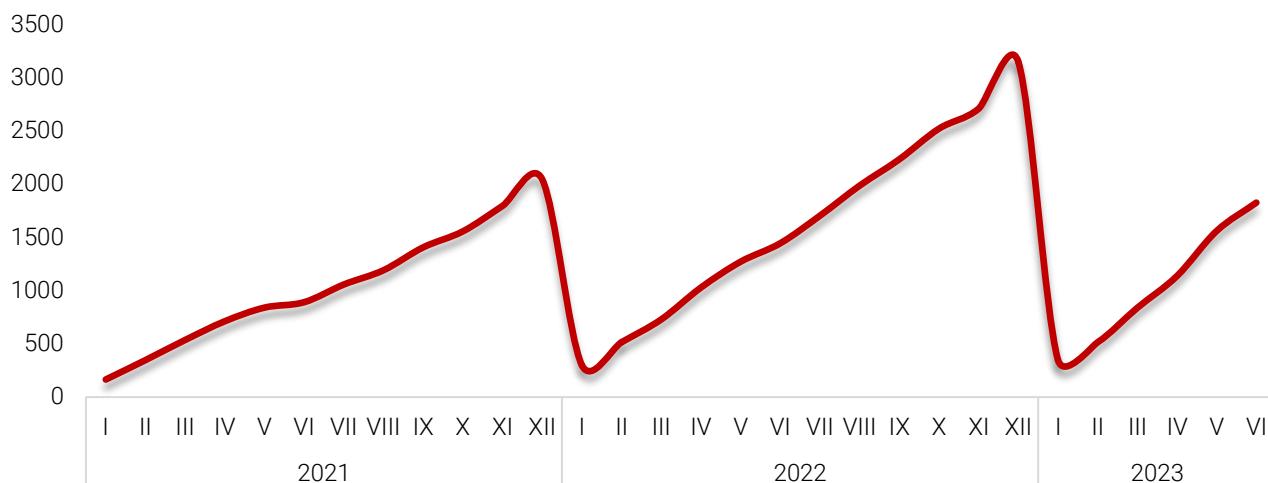
33

ГЭМТ ХЭРЭГ

2023 оны эхний VI сард 1826 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 382 (26.5%) хэргээр өссөн байна.

ЗУРАГ 7. БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ, сараар

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 263 (14.4%) нь хулгайн хэрэг, 298 (16.5%) нь хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг хэрэг, 836 (45.8%) хэрэг нь залилан мэхлэх гэмт хэрэг, 14 (0.8%) нь хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх хэрэг, 18 (1.0%) нь хүчингийн хэрэг, 48 (2.6%) нь ХАБТХАЖЭ хэрэг, 9 (0.5%) нь хүнийг алах хэрэг, 7 (0.4%) нь малын хулгай, 9 (0.3%) нь дээрэмдэх, 323 (17.7%) нь бусад гэмт хэргүүд тус тус эзэлж байна. Нийт 263 хулгайн гэмт хэргийн 255 (97.0%) нь иргэний өмчийн хулгай, авто тээврийн хулгай 1 (0.1%), 9 (3.4%) нь халаасны хулгайн хэрэг эзэлж байна.

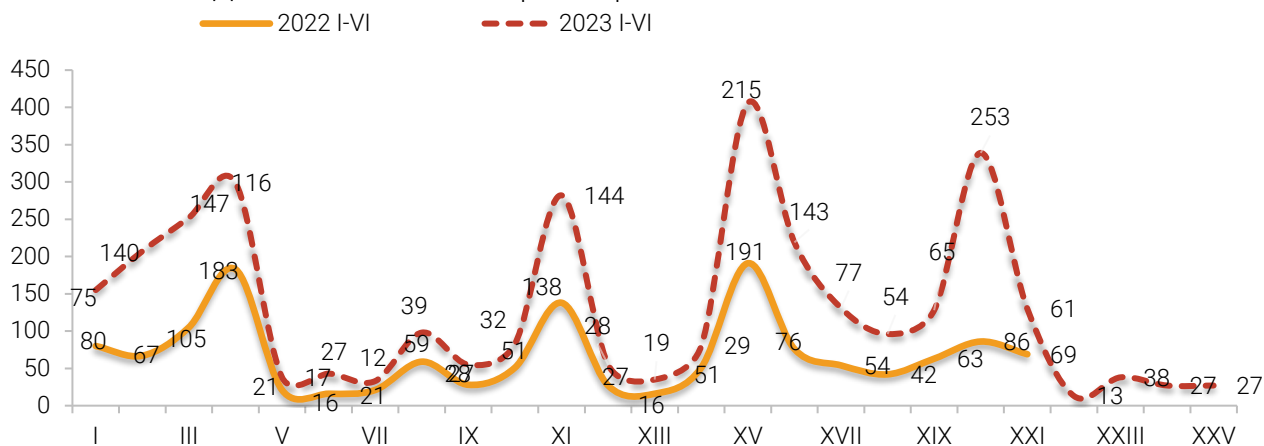
ХҮСНЭГТ 11. БҮРТГЭГДСЭН НИЙТ ГЭМТ ХЭРЭГ, эхний 6 сарын байдлаар

Төрөл	Гэмт хэргийн тоо			Өсөлт, бууралт, 2023/2022	
	2021 I-VI	2022 I-VI	2023 I-VI	Тоо	Хувь
Дүүргийн дүн	891	1 444	1 825	3,81	22.7
Хүний амь	9	6	14	8	133.3
Хүчин	7	19	18	-1	-5.3
Дээрэм	10	16	9	-7	-43.8
Хулгай	128	316	263	-53	-16.5
Залилан	286	525	836	311	59.2
Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	192	302	298	-4	-1.3
Малын хулгай	-	4	7	3	75.0
Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах	-	-	-	-	-
Хүнийг алах	4	11	9	-2	-18.2
ХАБТХАЖЭ*	28	45	48	3	6.7
Бусад	227	200	323	123	61.5

*ХАБТХАЖЭ-Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг

Бүлэг 5. Гэмт хэрэг

ЗУРАГ 8. БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ, хороогоор

ХҮСНЭГТ 12. БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ, хороогоор

Хороо	Гэмт хэрэг		Өөрчлөлт		Хүнийг алах	Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	Үүнээс Гэр бүлийн хүчирхийлэл	Хүчин	Хулгай	Үүнээс			Дээрэмдэх	Залилан мэхлэх	Малын хулгай	Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах	ХАБТХАЖЭ	Бусад
	2022 I-VI	2023 I-VI	Тоо	Хувь							ИӨХ	Авто тээврийн хэрэгсэл	Халаасны хулгай						
1	80	75	-5	-6.3	1	-	14	-	2	13	12	-	1	-	23	-	-	4	18
2	67	140	73	109.0	-	-	20	-	1	15	13	-	1	-	88	-	-	1	16
3	105	147	42	40.0	-	-	20	-	2	26	26	-	-	1	59	-	-	6	33
4	183	116	-67	-36.6	-	-	21	-	-	13	13	-	-	2	56	-	-	2	22
5	21	17	-4	-19.0	-	-	5	-	-	1	1	-	-	-	7	-	-	1	3
6	16	27	11	68.8	-	3	4	-	-	9	6	-	-	-	10	-	-	-	4
7	21	12	-9	-42.9	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	3
8	59	39	-20	-33.9	-	-	12	-	3	6	6	-	-	-	10	-	-	1	7
9	28	27	-1	-3.6	2	1	5	-	2	2	2	-	-	1	8	-	-	-	6
10	51	32	-19	-37.3	-	-	12	-	-	7	7	-	-	-	10	-	-	-	3
11	138	144	6	4.3	1	2	27	-	-	22	22	-	-	-	54	-	-	4	34
12	27	28	1	3.7	1	2	7	-	1	11	11	-	-	-	2	1	-	1	2
13	16	19	3	18.8	-	3	5	2	-	2	2	-	-	-	2	5	-	1	1
14	51	29	-22	-43.1	1	1	4	-	-	10	10	-	-	1	7	1	-	3	1
15	191	215	24	12.6	-	-	41	-	1	42	37	-	1	-	70	-	-	9	56
16	76	143	67	88.2	-	-	16	-	-	11	11	-	-	-	107	-	-	4	5
17	54	77	23	42.6	-	-	10	-	2	22	21	-	1	-	27	-	-	3	13
18	42	54	12	28.6	1	-	11	-	1	13	9	1	2	1	15	-	-	2	11
19	63	65	2	3.2	-	-	10	-	-	5	4	-	1	-	30	-	-	-	20
20	86	253	167	194.2	1	-	26	-	2	14	14	-	-	1	172	-	-	1	36
21	69	61	-7	-10.1	-	2	9	-	1	12	11	-	-	2	21	-	-	4	11
22	-	13	-	-	-	-	2	-	-	2	2	-	-	-	8	-	-	-	1
23	-	38	-	-	-	-	5	-	-	7	7	-	-	-	18	-	-	-	8
24	-	27	-	-	1	-	7	-	-	6	6	-	-	-	5	-	-	1	7
25	-	27	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	23	-	-	-	2
Дүн	1444	1825	382	26.5	9	14	298	2	18	263	255	1	7	9	836	7	0	48	323

¹ дахин их

Ойлголт, тодорхойлолт:

Гэмт хэрэг: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан нийгэмд аюултай гэм буруутай үйлдэл, эс үйлдэхүйг ойлгоно.

16, түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэрэг: Тухайн хугацаанд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн тоог 16, түүнээс дээш насны хүн амын жилийн дундаж тоонд харьцуулж, 10000- аар үржүүлж тооцно.

Хохирогч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу гэмт хэргийн улмаас амь нас, эрүүл мэнд, бусад эрх, эрх чөлөө, эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус хохирол хүлээсэн хүн, хуулийн этгээдийг ойлгоно.

Гэмт хэргийн хохирол: Монгол Улсын Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан гэмт хэргийн улмаас хүний амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгө, бусад эрх, эрх чөлөө, нийтийн болон үндэсний ашиг сонирхол, аюулгүй байдалд шууд учирсан үр дагаврыг гэмт хэргийн хохиролд тооцно.

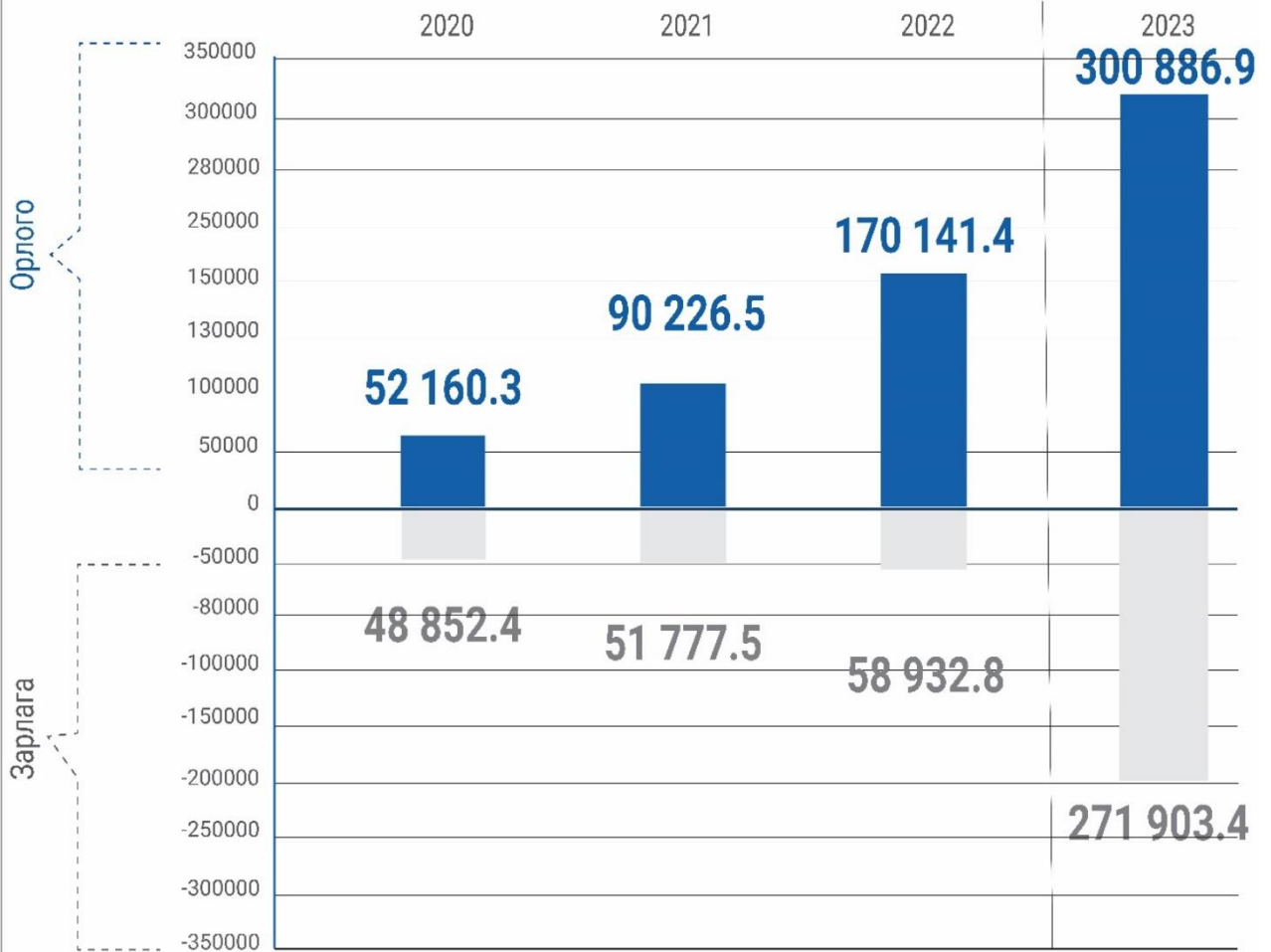
Яллагдагч: Монгол Улсын “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай” хуульд заасны дагуу эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах тогтоолтой танилцсан сэжигтнийг ойлгоно.

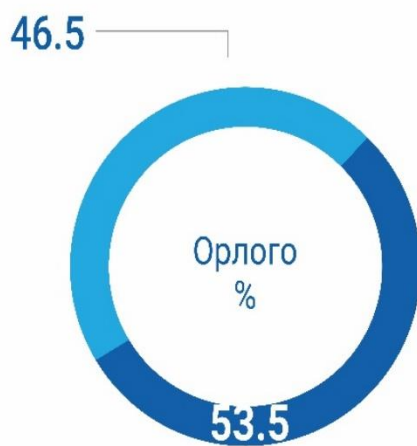
ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА,

2023 оны 6 дугаар сард, сая төгрөг

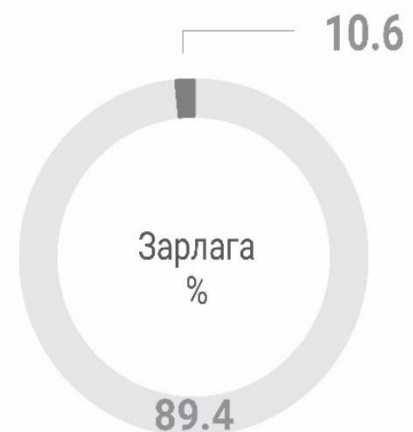
Зарлага

Төсвийн орлого, зарлагын бүтэц

Татварын орлого
Татварын бус орлого

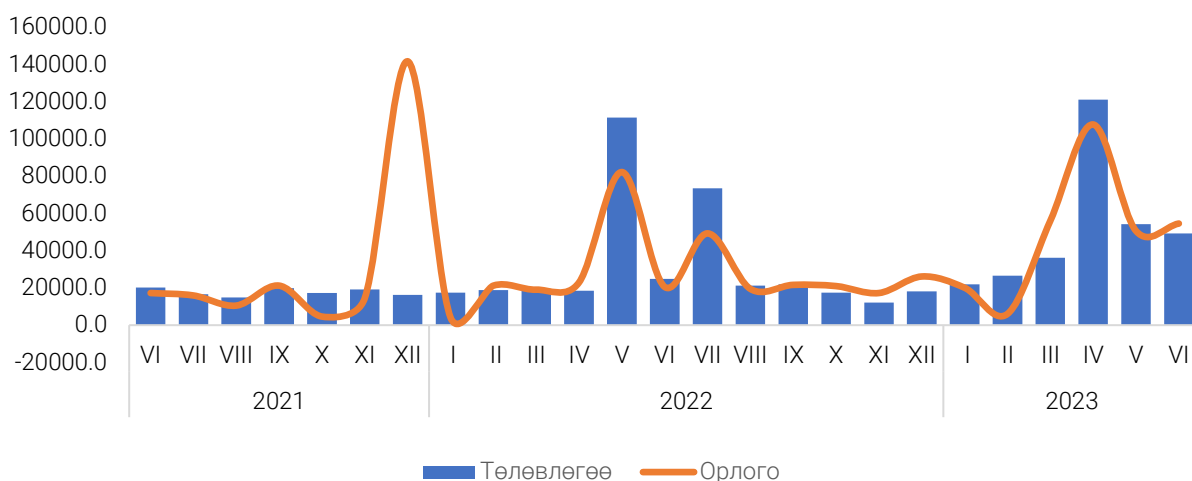
Урсгал зардал
Хөрөнгийн зардал

ДҮҮРГИЙН ТӨСӨВ

Дүүргийн төсвийн нийт орлого (урсгал орлого болон тусламжийн орлого) 2023 оны эхний 6 сарын байдлаар 300.9 тэрбум төгрөг болж, төсвийн орлого төлөвлөснөөс 5.6 (1.9%) тэрбум төгрөгөөр дутуу бүрдсэн бөгөөд орлогын бүрдэлт 2022 оноос 76.8 хувиар өссөн байна. Төсвийн нийт орлогын 53.5 хувийг татварын орлого (орлогын албан татвар, хөрөнгийн албан татвар, бусад татвар, төлбөр, хураамж), 46.5 хувийг татварын бус орлого (нийтлэг татварын бус орлого, улсын төсөв болон орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг) эзэлж байна.

ЗУРАГ 9. ТӨСВИЙН ОРЛОГО, сая төгрөг

Татварын орлогын хэмжээ 161.1 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 17.4 тэрбум төгрөгөөр (12.1%) илүү бүрдсэн бол, татварын бус орлого 139.8 тэрбум төгрөг болж, төлөвлөснөөс 11.7 тэрбум төгрөгөөр (7.8%) дутуу бүрдсэн байна.

ХҮСНЭГТ 13. ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, 2023 оны эхний VI сард, сая.төг

Төсвийн орлого				Үүнээс:					
Бүгд		ТБ %	Зөрүү сая.төг	Татварын орлого			Татварын бус орлого		
				Бүгд	ТБ %	Зөрүү сая.т	Бүгд	ТБ %	Зөрүү сая.т
Дүн	300 886.9	101.9	5 610.5	161 073.4	112.1	17 363.7	139 813.5	92.2	-11 753.2

Орлогын албан татвар төлөвлөснөөс 28.3 тэрбум төгрөгөөр илүү бүрдсэн бол, хөрөнгийн албан татвар 2.0 тэрбум төгрөгөөр, бусад татвар, төлбөр, хураамж төлөвлөснөөс 8.9 тэрбум төгрөгөөр тус тус дутуу бүрдсэн байна.

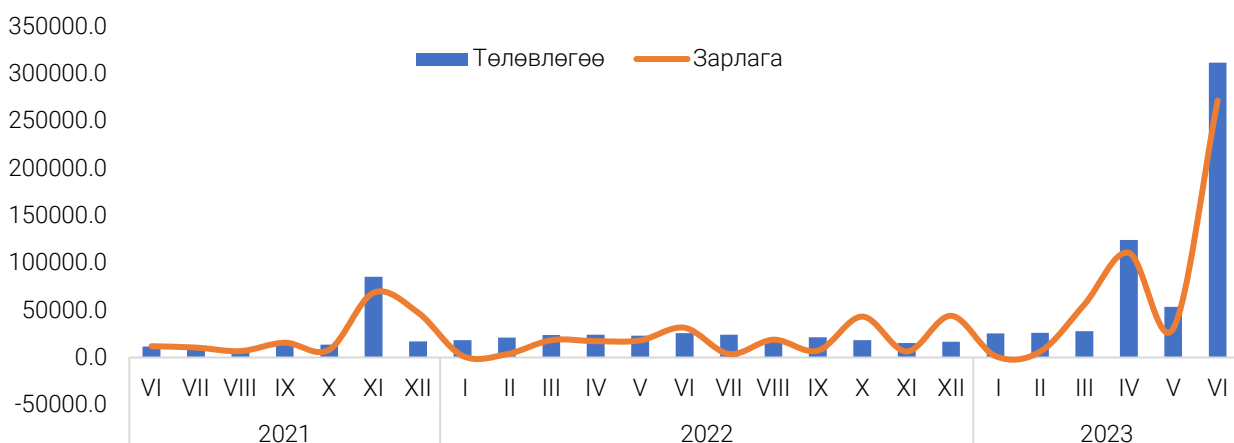
Бүлэг 6. Хан-Уул дүүргийн төсөв

ХҮСНЭГТ 14. ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, 2023 оны эхний V сард, сая төгрөг

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	ТБ хувь	Зөрүү
Орон нутгийн орлого	295 276.4	300 886.9	101.9	5 610.5
1.Татварын орлогын дүн	143 709.7	161 073.4	112.1	17 363.7
1.1 Орлогын албан татвар	92 199.9	120 502.0	130.7	28 302.1
Хувь хүний орлогын албан татвар	92 199.9	120 502.0	130.7	28 302.1
1.2 Хөрөнгийн албан татвар	10 540.6	8 530.1	80.9	-2 010.4
1.3 Бусад татвар,төлбөр, хураамж	40 969.3	32 041.3	78.2	-8 928.0
1.3.1 Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	25 381.6	18 535.9	73.0	-6 845.7
Улсын тэмдэгтийн хураамж	24 164.4	17 879.6	74.0	-6 284.9
Ашигт малтмал ашигласны төлбөр	67.2	60.0	89.3	-7.2
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1 150.0	596.3	51.9	-553.7
1.3.2 Газрын төлбөр	15 572.9	13 484.4	86.6	-2 088.5
1.3.3 Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	14.8	21.0	142.2	6.3
Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	14.8	21.0	142.2	6.3
2.Татварын бус орлогын дүн	151 566.7	139 813.5	92.2	-11 753.2
2.1 Нийтлэг бус татварын орлого	3 272.1	1 058.8	32.4	-2 213.2
Торгуулийн орлого	3 000.0	954.2	31.8	-2 045.9
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого*	254.1	72.4	28.5	-181.5
Бусад орлого	18.0	32.2	179.1	14.2
2.2 Тусламжийн орлого	147 594.7	138 236.5	93.7	-9 358.3
2.3 Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	699.9	518.2	74.0	-181.7

*Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого нь үндсэн болон туслах орлогын нийлбэр дүн

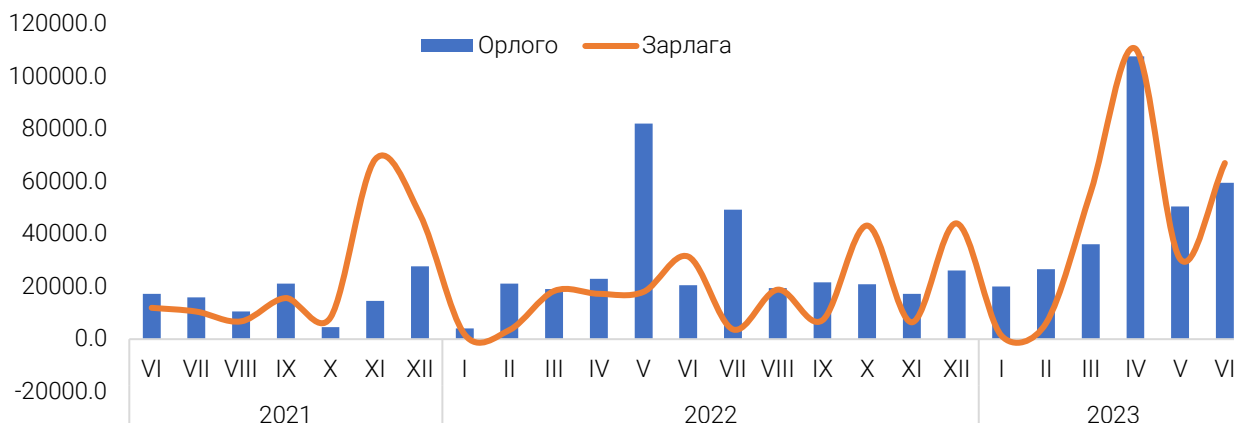
ЗУРАГ 10. ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, сая төгрөг

ХҮСНЭГТ 15. ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА, 2023 оны эхний VI сард, сая.төг

	Орлого	Зарлага				Орлого, зарлагын зөрүү
		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь	Зөрүү	
Нийт дүн	300 886.9	311 909.3	271 903.4	87.2	-40 005.9	28 983.5

ЗУРАГ 11. ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА, сая төгрөг

Дүүргийн төсвөөс болон тусгай зориулалтын шилжүүлгээр санхүүждэг байгууллагууд тухайн сарын эхэнд 56.5 тэрбум төгрөгийн үлдэгдэлтэй байсан бол шинээр 2.3 тэрбум төгрөгийн өглөг үүсэж, тухайн сард 56.5 тэрбум төгрөг хасагдан, сарын эцэст 2.3 тэрбум төгрөгийн үлдэгдэлтэй болсон байна.

ХҮСНЭГТ 16. ӨГЛӨГ, 2023 оны эхний VI сард, сая.төг

	6-р сарын эхний үлдэгдэл	Шинээр үүссэн өглөг	Тухайн сард төлөгдсөн	6-р сарын эцсийн үлдэгдэл
Нийт дүн	56.5	2.3	56.5	2.3

Ойлголт, тодорхойлолт:

Татварын орлого: Орлогын албан татвар, нийгмийн даатгалын орлого, хөрөнгийн албан татвар, нэмэгдэл өртгийн албан татвар, онцгой албан татвар, тусгай зориулалтын орлого, гадаад үйл ажиллагааны орлого, бусад татвар, төлбөр, хураамжаас бүрдэнэ.

Татварын бус орлого: Нийтлэг татварын бус орлого, хөрөнгийн орлого, тусламжийн орлого, улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлгээс бүрдэнэ.

Төсвийн орлого: Ирээдүйн өв сан, тогтворжуулалтын сан болон тэнцвэржүүлсэн орлогоос бүрдэнэ.

Урсгал зардал: Бараа, ажил, үйлчилгээний зардал, зээлийн үйлчилгээний төлбөр, татаас ба урсгал шилжүүлгээс бүрдэнэ.

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС (2023 оны 06 дугаар сар)

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС

Ерөнхий индекс

1.1

Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа,
үйлчилгээ

- 0.2

Тээвэр

0.2

Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон
бусад түлш

0.4

Гэр ахуйн тавилга, Гэр ахуйн бараа

0.6

Хувьцас, бөс бараа, гутал

0.7

Эм тариа, Эмнэлэгийн үйлчилгээ

0.8

Бусад бараа, үйлчилгээ

2.0

Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа

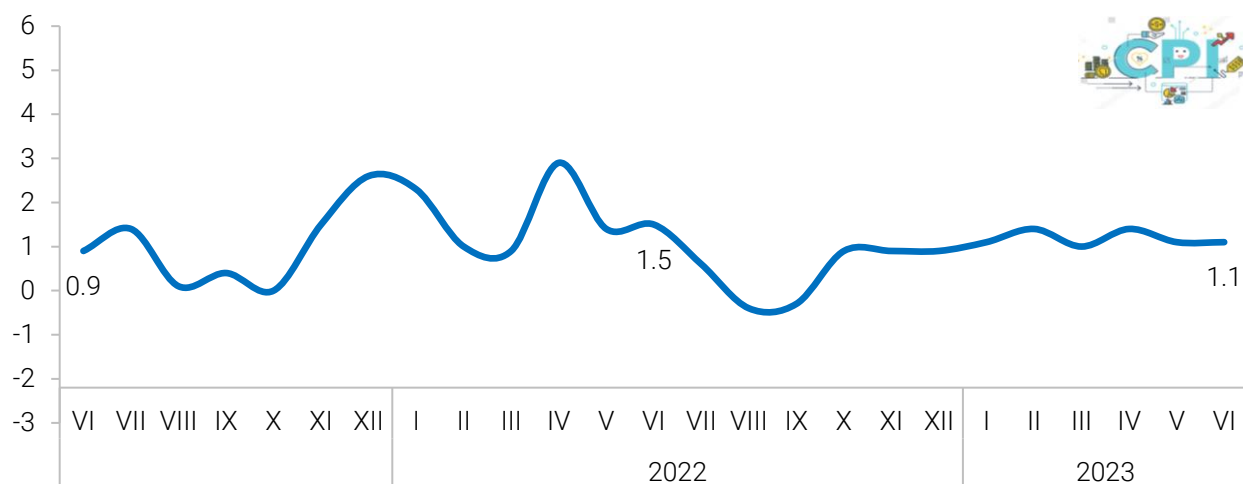
2.8

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнийн индекс өмнөх оны мөн үеэс 10.4 хувиар өслөө. 2023 оны 06 дугаар сарын хэрэглээний үнийн индекс 2022 оны жилийн эцэстэй харьцуулахад 7.5 хувь, өмнөх сартай харьцуулахад 1.1 хувиар өссөн байна.

ЗУРАГ 12. ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС

Хэрэглээний үнийн индекс 2023 оны 06 дугаар сарыг өмнөх оны жилийн эцэстэй харьцуулахад 7.5 хувиар өсөхөд хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа бүлгийн үнэ 19.3 хувь, согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис бүлгийн үнэ 1.5 хувь, хувцас, бөс бараа, гутал бүлгийн үнэ 4.0 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш бүлгийн үнэ 2.8 хувь, гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа бүлгийн үнэ 4.7 хувь, эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээний бүлгийн үнэ 3.7 хувь, тээврийн бүлгийн үнэ 0.2 хувь, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ бүлгийн үнэ 0.5 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ бүлгийн үнэ 1.2 хувь, Боловсролын үйлчилгээ бүлгийн үнэ 0 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ бүлгийн үнэ 12.6 хувь, Даатгал, санхүүгийн үйлчилгээ бүлгийн үнэ 2.8 хувь, бусад бараа, үйлчилгээний бүлгийн үнэ 11.9 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлсөн байна.

ХҮСНЭГТ 17. ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС, барааны бүлгээр

Бараа, үйлчилгээний бүлгийн нэр	<u>2022-VI</u> 2021-VI	<u>2023-VI</u> 2022-VI	<u>2023-VI</u> 2022-XII	<u>2023-VI</u> 2023-V
Ерөнхий индекс	116.9	110.4	107.5	101.1
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	121.2	116.8	119.3	102.8
Согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис	109.7	107.5	101.5	100.1
Хувцас, бөс бараа, гутал	115.6	114.1	104.0	100.7
Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш	111.0	107.5	102.8	100.4
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	115.8	110.1	104.7	100.6
Эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	117.8	105.9	103.7	100.8
Тээвэр	126.5	101.0	100.2	100.2
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	105.6	102.3	100.5	100.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	104.4	106.3	101.2	99.8
Боловсролын үйлчилгээ	105.9	110.7	100.0	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	115.1	115.9	112.6	100.0
Даатгал, Санхүүгийн үйлчилгээ		102.9	102.8	100.0
Бусад бараа, үйлчилгээ	119.2	125.8	111.9	102.0

2023 оны 06 дугаар сард үнийн ажиглалт хийхээр хэрэглээний сагсанд сонгогдсон 404 нэрийн бараа, үйлчилгээний 25 хувийн үнэ өсөж, 8 хувийн үнэ буурч, 66 хувийн бараа үйлчилгээний үнэ өмнөх сартай харьцуулахад тогтвортой байв.

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Үнийн өөрчлөлт хувь	Дэд бүлэг, зарим барааны үнийн өөрчлөлт
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	2.8	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд талх, гурил, будааны үнэ 0.8 хувиар, Мах, махан бүтээгдэхүүний үнэ 6.8 хувиар, Загас, загасан бүтээгдэхүүний үнэ 0.1 хувиар, Саахар, жимсний чанамал, зөгийн бал, чихэр, шоколадний үнэ 1.4 хувь, хүнсний ногооны үнэ 3.9 хувиар, Бэлэн хоол, хүнсний бусад бүтээгдэхүүний үнэ 0.5 хувиар г.м өссөн нь тус тус нөлөөлөв.
Согтууруулах ундаа, Тамхи, мансууруулах бодис	0.1	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд Архи, спиртын үнэ 0.3 хувиар, дарсний үнэ 0.1 хувиар, шар айрагийн үнэ 0.7 хувиар өссөн нь тус тус нөлөөлөв.
Хувьцас, бөс бараа, гутал	0.7	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд Хөвөн, бөс барааны үнэ 1.7 хувиар, Бүх төрлийн хувьцасны үнэ 1.0 хувиар тус тус нөлөөлөв.
Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш	0.4	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд Орон сууцны техникийн болон засвар үйлчилгээний үнэ 1.8 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	0.6	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд Гэр ахуйн цэвэрлэгээний болон бусад жижиг бараа, гэрийн үйлчилгээний үнэ 1.9 хувиар, Гэр ахуй, цэцэрлэгийн зориулалттай хөдөлмөрийн багаж хэрэгсэлийн үнэ 1.2 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Эм тариа, Эмнэлэгийн хэрэгсэл	0.8	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд эм тарианы үнэ 1.4 хувиар, Эрүүл мэндийн бусад барааны үнэ 0.5 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Тээвэр	0.2	Энэ бүлгийн үнийн бууралтад хувийн тээврийн хэрэгслийн засвар, үйлчилгээний үнэ 0.5 хувиар нөлөөлөв.
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, бараа үйлчилгээ	0.2	Энэ бүлгийн өсөлтөд бусад тоглоомны үнэ 4.6 хувиар буурсан нь нөлөөлөв.
Бусад бараа, үйлчилгээ	2.0	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд хувь хүнд хандсан үйлчилгээний үнэ 2.2 хувиар, Хувь хүний эд зүйл, хэрэгсэлийн үнэ 0.6 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.

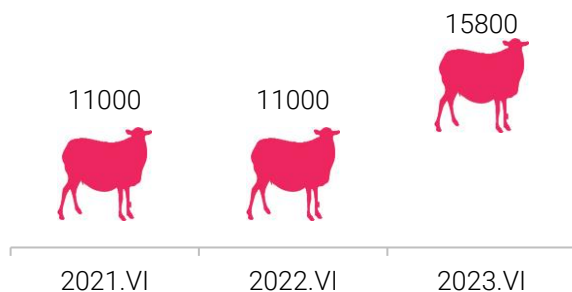
2023 оны 6 дугаар сарын 18-ны өдрийн үнийн ажиглалтаар Хан-Уул дүүргийн хүнсний зах, дэлгүүрүүдээр худалдаалагдаж байгаа хүнсний өргөн хэрэглээний 16 нэр төрлийн бүтээгдэхүүний дундаж үнийг өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад “Талх чихэр” ХК-ны “Атар” талхны үнэ 400 төгрөг, “Хонины мах”, ястIIай 4800 төгрөг, “Үхрийн мах”, ястай 6500 төгрөг, Алтан тариа” ХК-ийн дээд зэргийн гурил 1040 төгрөг, “Алтан тариа” ХК-ийн 1-р зэргийн гурил 930 төгрөг, “Алтан тариа” ХК-ийн 2-р зэргийн гурил 450 төгрөг, элсэн чихэр 2526 төгрөг, манжин 2700 төгрөг, сонгино 260 төгрөг, цагаан будаа 1525 төгрөг, польш алим 400 төгрөг, задгай сүү 800 төгрөг, Тараг, цөцгийтэй, “Сүү” ХК 570 төгрөгөөр тус тус өссөн. Төмс 50 төгрөг, Байцаа 1000 төгрөг, лууван 600 төгрөгөөр тус тус буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 19. БАРААНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, төгрөг, жил бүрийн VI сард

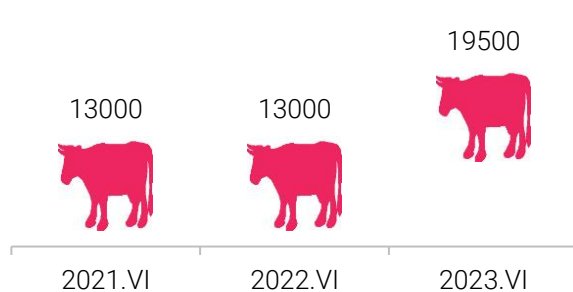
Бүтээгдэхүүний нэр	Хэмжих нэгж	2022 VI	2023 VI	<u>2023</u> 2022%
Талх "Атар", "Талх чихэр" ХК	Ширхэг	1 700	2 100	123.5
Хонины мах, ястай	Кг	11 000	15 800	143.6
Үхрийн мах, ястай	Кг	13 000	19 500	150.0
Гурил , дээд зэрэг, "Алтан тариа" ХК,	Кг	1 650	2 690	163.0
Гурил ,1-р зэрэг, "Алтан тариа" ХК,	Кг	1 400	2 330	166.4
Гурил, 2-р зэрэг, "Алтан тариа" ХК,	Кг	1 050	1 500	142.9
Элсэн чихэр	Кг	1 674	4 200	250.9
Төмс, монгол	Кг	2 550	2 500	98.0
Байцай, монгол	Кг	3 700	2 700	73.0
Лууван, монгол	Кг	3 100	2 500	80.6
Манжин, монгол	Кг	3 800	6 500	171.1
Сонгино, хятад	Кг	3 100	3 360	108.4
Цагаан будаа	Кг	2 775	4 300	155.0
Алим, Польш	Кг	7 600	8 000	105.3
Сүү, задгай	литр	2 200	3 000	136.4
Тараг, цөцгийтэй, "Сүү " ХК	литр	3 570	4 140	116.0

*- Худалдаа үйлчилгээний "Мөнхсүврага" төв

ЗУРАГ 13. НЭГ КГ ХОНИНЫ МАХНЫ
дундаж үнэ, төгрөг

ЗУРАГ 14. НЭГ КГ ҮХРИЙН МАНХНЫ
дундаж үнэ, төгрөг

ЗУРАГ 15. НЭГ КИЛОГРАММ ХҮНСНИЙ НОГООНЫ ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн VI сард,
төгрөг

ЗУРАГ .16 НЭГ КИЛОГРАММ САВЛАСАН ГУРИЛЫН ДУНДАЖ ҮНЭ, жил бүрийн VI сард, төгрөг

ХҮСНЭГТ 20 . НЭГ ЛИТР ШАТАХУУНЫ ҮНЭ, төгрөг

ШТС	2022.VI.27					2023.VI.18				
	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ	Аи 95	Аи 80	Аи 92	Дизель түлш	Газ
Жаст Ойл	-	-	-	-	-	-	-	2 350	3 420	-
Петровис	3 910	2 370	2 390	3 730	-	3 710	2 370	2 390	3 490	-
Магнай трейд	3 910	-	2 390	3 730	-	3 710	-	2 390	3 490	-
Сод монгол	3 910	-	2 385	3 730	-	3 710	2 315	2 390	3 490	-
Шунхлай	3 910	-	2 390	3 730	-	3 710	2 350	2 390	3 490	-
Юнигаз	-	-	-	-	1 690	-	-	-	-	1 790
Дундаж үнэ	3 910	2 370	2 389	3 730	1 690	3 710	2 345	2 382	3 476	1 790

Эх сурвалж: Нийслэлийн хүн амын өргөн хэрэглээний үнийн 6-р сарын мэдээ

Ойлголт, тодорхойлолт:

Хэрэглээний сагс: Үнийн индекс тооцох зорилгоор бүрдүүлсэн дундаж өрхийн хэрэглээг төлөөлөх чадвартай, хүн амын өргөн хэрэглээний бараа, үйлчилгээний нэр төрлийн жагсаалтыг ойлгоно.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний жин: Өрхийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нийт зардалд тухайн бараа, үйлчилгээний зардлын эзлэх хувь.

Хэрэглээний үнийн индекс (ХҮИ): Хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нэр төрөл, чанар өөрчлөлтгүй тогтвортой байхад үнэ дунджаар хэрхэн өөрчлөгдөж буйг хэмжих үзүүлэлт бөгөөд нийт өрхөөр тооцсон үнийн өөрчлөлтийг харуулна.

Тооцох аргачлал:

ХҮИ-ийг хэрэглээний сагс, хэрэглээний жин гэсэн хоёр үзүүлэлтийг ашиглан, хувиргасан үнийн Ласпейресийн индексийн томъёогоор тооцно. Үүнд:

$$I_{ct}^L = \sum \left(\frac{P_{it}}{P_{it-1}} \right) \left(\frac{P_{it-1}}{P_{it-2}} \right) \dots \left(\frac{P_{i2}}{P_{i1}} \right) \left(\frac{P_{i1}}{P_{i0}} \right) \frac{P_{i0} Q_{i0}}{\sum P_{i0} Q_{i0}}$$

I_{ct}^L – t тайлант үеийн Ласпейресийн үнийн индекс
t – Тайлант үе
0 – суурь үе
 P_t^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 P_0^i – i барааны тайлант үеийн үнэ
 q_0^i – i барааны тайлант үеийн үнэ

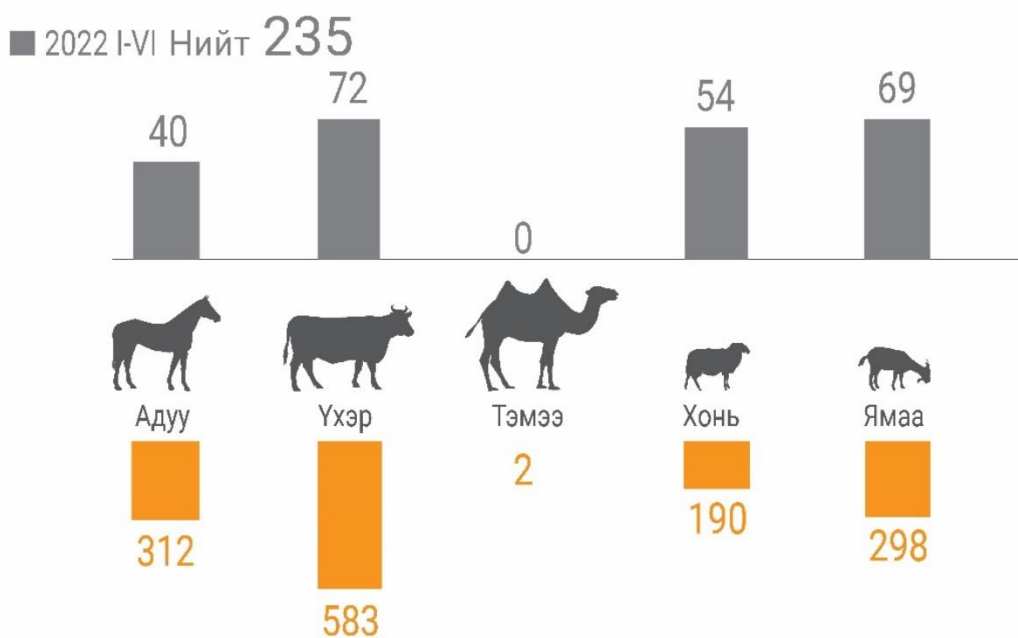
ХҮИ-ийн сагсны төлөөлөх чадварыг нэмэгдүүлэх, үнэн зөв байдлыг хангах үүднээс хэрэглээний сагс, жинг 5 жилд нэг удаа шинэчилдэг. Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний сагсыг Улаанбаатар хотод 344 бараа, үйлчилгээ (аймагт 238 бараа, үйлчилгээ)-ээр бүрдүүлж, Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгааны 2015 оны үр дүнгээр жинг тооцон, 2015 оны шинэчилсэн суурьтайгаар 2017 оны 4 дүгээр сараас эхлэн тархааж байна. ХҮИ-ийг тооцохдоо бараа, үйлчилгээний геометр дундаж үнийг ашигласан.

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ, 2023 оны эхний 6 дугаар сард

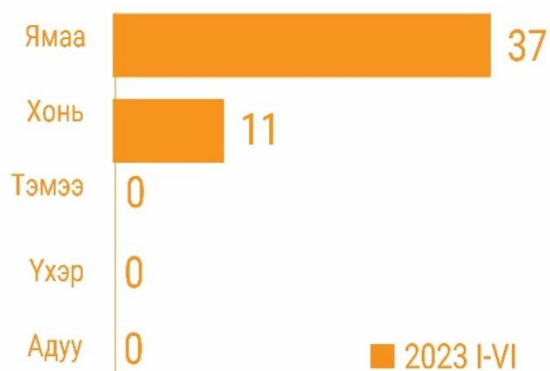
МОНГОЛ
STATISTICAL AGENCY

ЗҮЙ БУСААР ХОРОГДСОН ТОМ МАЛ, малын төрлөөр

■ 2023 I-VI Нийт 1 385

ХОРОГДСОН МАЛ, ЗЭРЛЭГ АМЬТАНД

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ

Дүүргийн хэмжээнд 2023 оны эхний 6 сард 13304 хээлтэгч мал төллөжээ. Нийт гарсан төлөөс 508 (3.8%) нь хорогдож, 12796 (96.2%) төл бойжиж байна. Бойжуулсан нийт төлийн 20.3 хувийг унага, 33.6 хувийг тугал, 23.2 хувийг хурга, 22.9 хувийг ишиг эзэлж байна.

ХҮСНЭГТ 21. ТӨЛ БОЙЖИЛТ, төрлөөр, жил бүрийн эхний V сард

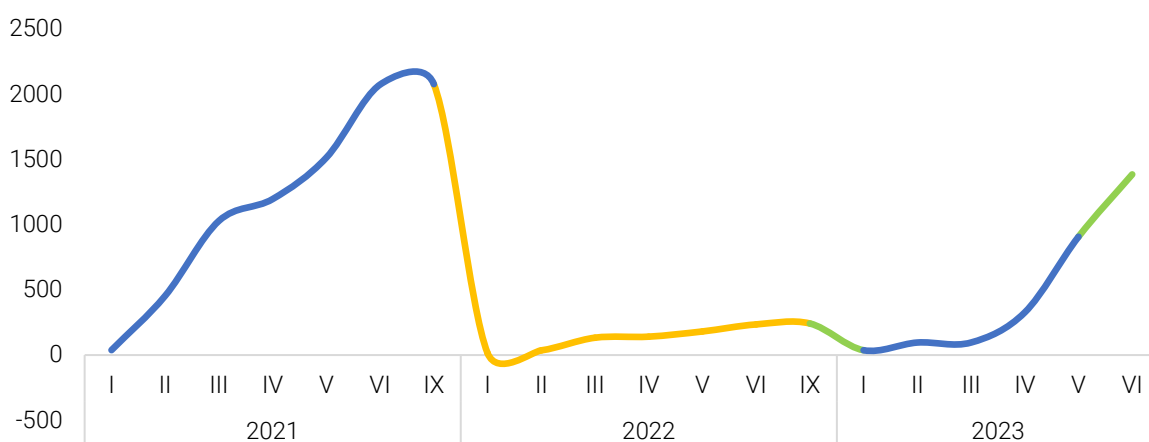
Үзүүлэлт	2022 I-VI	2023 I-VI	Үүнээс:				
			Ботго	Унага	Тугал	Хурга	Ишиг
Төллөсөн хээлтэгч мал	10 213	13 304	-	2 658	4 468	3 080	3 098
Гарсан төл	10 213	13 304	-	2 658	4 468	3 080	3 098
Үүнээс: Хорогдсон төл	258	508	-	55	172	114	167
Бойжсон төл	9 955	12 796	-	2 603	4 296	2 966	2 931

2023 оны 6 сард 1385 толгой том мал зүй бусаар хорогдож том малын зүй бус хорогдлын 279 (20.1%) нь хээлтэгч мал байна. Хорогдсон нийт малын 0.2 хувийг тэмээ, 22.5 хувийг адуу, 42.1 хувийг үхэр, 13.7 хувийг хонь, 21.5 хувийг ямаа эзэлжээ.

ХҮСНЭГТ 22. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ, дүүргээр, эхний VI сард

Төрөл	2021		2022		2023	
	Хорогдсон мал	хээлтэгч	Хорогдсон мал	хээлтэгч	Хорогдсон мал	хээлтэгч
Дүүргийн дүн	2 074	728	235	61	1 385	279
12-р хороо	45	38	11	3	209	12
13-р хороо	280	46	75	33	523	124
14-р хороо	1 749	379	149	25	653	143

ЗУРАГ 17. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДЛЫН МЭДЭЭ, сараар

Ойлголт, тодорхойлолт:

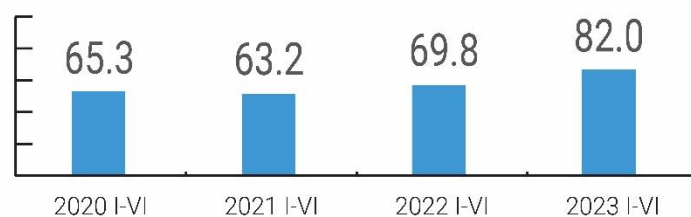
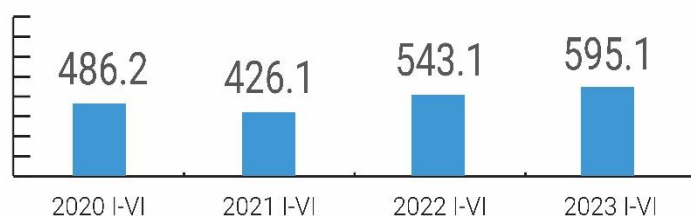
Том малын зүй бус хорогдол: Гэнэтийн аюулаар буюу байгалийн аюулт үзэгдэл, өвчнөөр хорогдсон (халдвартай, халдваргүй) зэрлэг амьтанд идүүлсэн, бариулсан ба бусад шалтгаанаар хорогдсон төл малаас бусад малыг оруулна.

Бэлэн хээлтэгч: Малыг төрөл бүр дэх нас гүйцсэн эм малыг хамруулна.

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАРЫН НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, 2023 оны 6 дугаар сард

Улаанбаатар, 2023 оны 6 сард

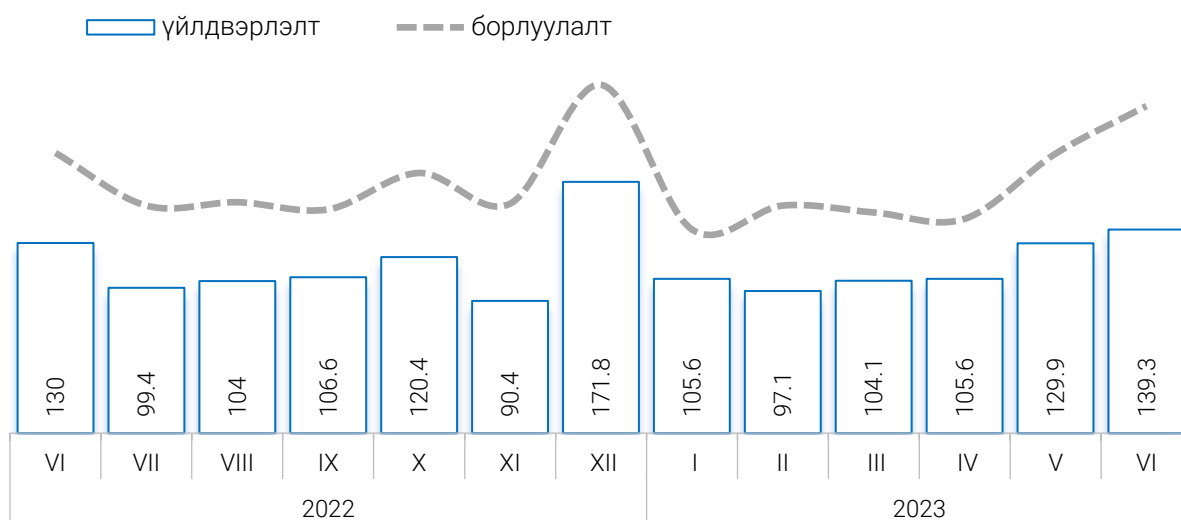

АЖ ҮЙЛДВЭР

Дүүргийн аж үйлдвэрийн байгууллагууд 2023 оны эхний 6 сард 681.6 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, 1007.1 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад үйлдвэрлэлт 110.2 хувиар, борлуулалт 132.0 хувиар өссөн байна.

ЗУРАГ 18. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ, БОРЛУУЛАЛТ, тэрбум төгрөгөөр

Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт шингэн сүү, гурил зэрэг бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн биет хэмжээ 15.9-72.6 хувиар өсөж, бусад гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн биет хэмжээ 1.9-60.9 хувиар буурсан байна. Харин цахилгаан, дулаан эрчим хүчний үйлдвэрлэл 9.3-23.9 хувиар өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 23. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ГОЛ НЭР ТӨРЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

Бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2022 I-VI	2023 I-VI*	2023* I-VI 2022 I-VI
Боловсруулах аж үйлдвэр				
Малын мах	тн	311.0	175.0	56.2
Өлөн гэдэс	мян.гогцоо	34.0	13.3	39.1
Боловсруулсан шингэн сүү	мян.л	13 208.2	15 305.6	115.9
Гурил	тн	17.2	29.7	172.6
Талх	тн	3 074.4	2 748.1	89.4
Нарийн боов	тн	2 486.8	1 955.8	78.6
Цагаан архи	мян.л	7 956.5	6 524.0	82.0
Соёолжоор бэлтгэсэн шар айраг	мян.л	32 805.9	32 203.6	98.1
Самнасан ноолуур	тн	181.0	172.4	95.2
Хивс, шалны нэхмэл дэвсгэр	мян.м2	27.6	25.0	90.6
Сүлжмэл эдлэл-ноолуур	мян.ш	125.3	59.2	47.2
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж				
Цахилгаан эрчим хүч	мян.квт.цаг	466 784.4	510 396.7	109.3
Дулааны эрчим хүч	мян.гкал	1 482.8	1 838.0	123.9

Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2023 оны эхний 6 сарын гүйцэтгэлээр 749.8 сая төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 1.2 (62.1%) тэрбум төгрөгөөр буурсан байна.

Боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2023 оны эхний 6 сарын гүйцэтгэлээр 595.1 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 50.7 (9.3%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт 1.1 (43.1%) тэрбум төгрөгөөр, хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа 5.3 (82.4%) тэрбум төгрөгөөр, резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 2.2 (92.8%) тэрбум төгрөгөөр арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 7.0 (3.4дахин) тэрбум төгрөгөөр, химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл 27.6 (2.7дахин) тэрбум төгрөгөөр тус тус голлох нөлөө өссөн байна.

Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 2023 оны эхний 6 сарын гүйцэтгэлээр 82.0 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 12.2 (17.5%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

Ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 2023 оны эхний 6 сарын гүйцэтгэлээр 3.6 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.5 (69.4%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

Дүүргийн аж үйлдвэрийн салбар 2023 оны эхний 6 сарын урьдчилсан гүйцэтгэлээр 681.6 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт хийснээс уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбар 0.1 хувийг, боловсруулах аж үйлдвэрлэл 87.3 хувийг, цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт 12.0 хувийг, ус хангамж, сувагжилтын систем, хог хаягдал зайлуулах болон хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа 0. хувийг тус тус эзэлж байна.

Бүлэг 9. Аж үйлдвэр

ХҮСНЭГТ 24. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ, салбараар, оны үнээр, сая төгрөгөөр

Салбар	Нийт бүтээгдэхүүн		
	2022 I-VI	2023 I-VI*	2023 2022
	сая төгрөг		
БҮГД	618 432.5	681 590.7	110.2
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	1 978.5	749.8	37.9
Бусад ашигт малтмал олборлолт	1 978.5	749.8	37.9
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	544 454.0	595 144.0	109.3
Хүнсний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	299 553.9	308 333.1	102.9
Мах боловсруулах, консервлэх	3 443.3	2 680.6	77.8
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	2 529.2	3 620.1	143.1
Сүү сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	63 378.0	72 334.0	114.1
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	23 238.1	29 319.1	126.1
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	2 631.9	2 853.9	108.4
Ундаа үйлдвэрлэл	204 333.4	197 525.4	96.7
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	67 882.2	64 342.2	94.7
Хувцас үйлдвэрлэл	92 114.9	97 509.4	105.8
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	2 929.9	9 916.2	3.4 ¹
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	17 980.8	16 785.0	93.3
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	6 431.5	11 729.7	182.4
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	16 351.9	43 942.9	2.7 ¹
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	10 386.1	14 625.1	140.8
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	2 381.8	4 593.9	192.8
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	6 590.8	9 021.4	136.8
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	1 515.8	898.9	59.3
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	156.9	21.6	13.7
Тавилга үйлдвэрлэл	3 401.1	3 295.3	96.8
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	10 680.9	8 669.1	81.1
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	6 095.5	1 460.2	23.9
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	69 835.3	82 029.0	117.5
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	69 835.3	82 029.0	117.5
УС ХАНГАМЖ; СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	2 164.7	3 667.9	169.4
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	2 164.7	3 667.9	169.4

Аж үйлдвэрийн нийт борлуулалтын 929.5 тэрбум төгрөгийг дотоодод, 77.6 тэрбум төгрөгийг гадаадад борлуулсан байна. Нийт борлуулсан бүтээгдэхүүний 7.7 хувийг экспортод гаргасан бөгөөд нийт экспортын 66.4 хувийг ээрэх нэхэх даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл, 26.9 хувийг нэхмэл болон сүлжмэл хувцас үйлдвэрлэл, 3.8 хувийг ундаа үйлдвэрлэл, 2.2 хувийг арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, 0.1 хувийг мах боловсруулах үйлдвэр, 0.6 хувийг машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл тус тус эзэлж байна.

Бүлэг 9. Аж үйлдвэр

ХҮСНЭГТ 25. АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ БОРЛУУЛАЛТ, салбараар, оны үнээр, сая төгрөгөөр

Салбар	Аж үйлдвэрийн борлуулалт			
	2022 I-VI	2023 I-VI*	2023 2022	Үүнээс: Экспорт (хувиар)
	сая төгрөг			
БҮГД	762 797.3	1 007 131.0	132.0	7.7
УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ	1 978.5	749.7	37.9	
Бусад ашигт малтмал олборлолт	1 978.5	749.7	37.9	
БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	688 939.0	919 501.8	133.4	100.0
Хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	456 646.8	641 167.2	140.4	
Мах боловсруулах, консервлох	3 986.9	3 552.7	89.1	0.1
Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт	2 422.2	3 517.0	145.2	
Сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	84 593.8	111 929.7	132.3	
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	23 439.8	29 277.9	124.9	
Малын тэжээл үйлдвэрлэл	2 631.9	2 854.0	108.4	
Ундаа үйлдвэрлэл	339 572.2	490 035.9	144.3	3.8
Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл	83 042.5	65 635.5	79.0	66.4
Хувцас үйлдвэрлэл	62 085.2	81 770.6	131.7	26.9
Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	3 148.8	10 655.3	3.4 ¹	2.2
Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	17 853.6	16 940.4	94.9	
Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа	6 431.5	14 668.9	2.3 ¹	
Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	16 462.6	43 936.7	2.7 ¹	
Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл	12 574.4	16 382.9	130.3	
Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	2 381.9	4 689.4	196.9	
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	6 741.5	9 340.8	138.5	
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	1 745.2	623.7	35.7	0.6
Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	156.7	21.5	13.7	
Тавилга үйлдвэрлэл	3 457.4	3 298.6	95.4	
Бусад боловсруулах үйлдвэрлэл	10 748.1	8 885.7	82.7	
Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ	5 462.8	1 484.6	27.2	
ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ	69 835.2	82 029.0	117.5	
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	69 835.2	82 029.0	117.5	
УС ХАНГАМЖ, СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	2 044.6	4 850.5	2.4 ¹	
Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах	2 044.6	4 850.5	2.4 ¹	

Ойлголт, тодорхойлолт:

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ юм.

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд зах зээлд болон өөрийн эцсийн хэрэглээнд зориулж үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ.

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны ангилал: НҮБ-аас гишүүн орнууддаа мөрдөхийг зөвлөмж болгосон эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны олон улсын стандарт ангилалд нийцүүлэн боловсруулсан үндэсний ангилал юм.

ЗАХИРГААНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

2023 оны 6 дугаар сарын байдлаар Хан-Уул дүүргийн Засаг даргын тамгын газарт иргэдээс 2114 өргөдөл, гомдол ирснээс хуулийн дагуу хугацаанд нь 2015 өргөдөл, гомдолд хариу өгч, шийдвэрлэх хугацаа болоогүй 89 өргөдөл байна.

ХҮСНЭГТ 26. ИРГЭДИЙН ӨРГӨДӨЛ, ГОМДЛЫН ШИЙДВЭРЛЭЛТИЙН МЭДЭЭ

Байгууллагын нэр	Өргөдөл гомдлын тоо	Хэлбэр				Агуулга					бусад байгууллагад	Хуулийн хугацаанд хариу өгсөн	Хүлээгдэж байгаа	Хугацаа болоогүй	Хугацаа хэтэрсэн
		Амаар	Бичгээр	Утсаар	Цахим	Гомдол	Санал	Талархал	Мэдэгдэл	Хүсэлт					
Удирдлага	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ТЗУХ	80	-	46	34	-	28	2	4	-	46	-	78	-	1	1
СТСХ	2	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	1	-	1	-
ТГУХ	28	-	1	25	2	15	3	-	-	10	-	27	-	1	-
НБХ	13	-	2	11	-	6	-	2	-	5	-	13	-	-	-
АОБХТ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ТНБХХУХ	158	-	21	121	16	93	9	3	-	53	-	148	-	10	-
ХХҮХ	82	-	5	73	4	62	1	2	-	17	-	78	-	4	-
ХЭЗАХ	8	-	2	6	-	5	-	1	-	2	-	8	-	-	-
Цэргийн штаб	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ЗДТГ-ын дүн	371	-	77	272	22	211	15	12	-	133	-	353	-	17	1
ХөХҮХ	203	-	101	102	-	96	2	2	-	103	-	193	-	10	-
Газрын алба	476	-	335	135	6	105	10	-	-	361	-	441	-	35	-
Боловсролын хэлтэс	118	-	8	110	-	79	2	20	-	17	-	116	-	1	1
ОБХ	3	-	-	3	-	3	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Албан бус-НТБ төв	10	-	10	-	-	-	-	-	-	10	-	10	-	-	-
Бүртгэлийн хэлтэс	71	-	-	71	-	38	-	28	-	5	-	70	-	1	-
ГБХЗХХ	61	-	59	2	-	3	-	-	-	58	-	55	-	5	1
Татварын хэлтэс	482	-	471	10	1	11	2	1	1	467	-	462	-	15	5
НДХ	58	-	30	28	-	28	-	-	-	30	-	57	-	1	-
Цагдаагийн газар	261	-	3	252	6	164	8	54	-	35	-	255	-	4	2
Дэргэдэх хэлтэс, албадын дүн	1 743	-	1 017	713	13	527	24	105	1	1086	-	1 662	-	72	9
Нийт дүн	2 114	0	1 094	985	35	738	39	117	1	1219	0	2 015	0	89	10

Танилцуулгыг хянасан:

О.Гэрэл

Б.Тодмаа

Танилцуулгыг бэлтгэсэн:

Ц.Энх-Оюун

Газар тариалан, хөдөө аж ахуй

Ж.Энх-Амгалан

Хан-Уул дүүргийн төсөв, Барилга, Нийгмийн даатгал

З.Сайнзаяа

Аж үйлдвэр, Гэмт хэрэг

Б.Энхжаргал

Хэрэглээний үнэ, Инфографик мэдээлэл, хавтасны дизайн

Д.Оюунгэрэл

Эрүүл мэнд, Тээвэр

Б.Тодмаа

Нийгмийн халамж

Танилцуулгыг нэгтгэсэн:

З.Сайнзаяа